

LITERÁRNÍ ZPRÁVY

Drachovský: **Všeobecné a českoslov. účetnictví státní.** Praha 1936, str. 418. Tvůrce české vědy o státním účetnictví prof. Drachovský je autorem dvou učebnic tohoto oboru: »Rakouského (později československého) účetnictví státního«, vyšlého v pěti vydáních a »Všeobecného účetnictví«, které vyšlo ve čtyřech vydáních. Ježto posledně jmenované dílo jest vlastně předpravnou částí pro dílo první, rozhodl se je autor vydati v novém, tedy šestém, resp. pátém vydání, v jednom svazku pod výše uvedeným titulem. Hlavním úkolem díla je býti učebnicí pro posluchače práv i posluchače komptability, a snaží se vyhověti jejich potřebě bez ohledu na přesnou specialisaci vědní, jak uvádí autor v předmluvě. Tím si vysvětlíme, že tato rozsáhlá práce obsahuje vedle vlastního všeobecného i státního účetnictví i výklady z právní i hospodářské noetiky, z finanční vědy, práva a národního hospodářství. Zvláště výklady státně účetnické musí spočívat na finančním právu, nemají-li ztratiti spojení se všemi ostatními disciplinami. Takovéhoho finančně-právního podkladu se státnímu účetnictví podle pojetí Drachovského v plné míře dostává. A naopak zase na příklad pro studium práva rozpočtového je nevyhnutelno ovládati i zásady státního účetnictví. Tím se vysvětluje značná důležitost nauky o státním účetnictví pro veškeré státní hospodářství.

Části první, bývalému »Všeobecnému účetnictví« staví se v čelo jako kapitola první stručná hospodářská i právní noetika. Kapitola II. obsahuje základní pojmy účetnické, kapitola III. vykládá o popisníku, kapitola IV. o účtování kameralistickém, kapitola V. o účtování podvojném, kapitola VI. zabývá se účty celkovými hospodářství složitých, kap. VII. kontrolou a kap. VIII. přehledem jiných způsobů účtovacích.

Po této části předpravné, jejímž předmětem je formální stránka ekonomiky vůbec, tedy i soukromé, následuje část druhá, probírající podrobněji účetnictví hospodářství státního a vůbec veřejného. V kap. IX. vykládá se o pojmu státního účetnictví a počínají se prameny a literární přehled. Vzhledem k tomu, že činnost ryze účetnická souvisí s kontrolou preventivní a detektivní i s jinými úkony správními, rozšiřuje autor pojem státního účetnictví i na tyto činnosti a zahrnuje sem dále i nejširší akt st. účetnictví, rozpočet a jemu odpovídající účetní uzávěrku. V kapitole X. pojednává kniha o státním hospodářství, tedy o předmětu, jež účetnictví státní zobrazuje. Oddíl A jest finančněprávní, resp. finančněvědecký, podává stručné, ale hutné výklady jednak o státních potřebách (zde je zvláště důkladně zpracována partie o nákladech osobních) jednak o jejich úhradách. V oddílu B se vykládá o správě státního hospodářství a jejich orgánech. Velmi podrobně na základě bohaté literatury je propracována kapitola XI., obsahující státní rozpočet a závěrečný účet. Následují dvě kap. XII. a XIII. o účtování chro-

nologickém a o účtování soustavném jako výklad o státním účetnictví v nejužším slova smyslu a konečně obsažná kapitola XIV. o kontrole. Kap. XV. podává jako dodatek přehled účetnictví samosprávného. Kniha prof. Drachovského již samou skutečností, že dochází znovu k několikatému již vydání, svědčí o oblibě, s kterou se v odborné veřejnosti setkává. Její cena spočívá v záslužném sloučení teoretických výkladů, vyhovujících nejprísnějším požadavkům vědeckým, s poučkami rázu praktického, jejichž zařazení svědčí o úzkém styku autora s praxí. V jedinečném způsobu podání a přístupnosti výkladu odráží se pak bohatá zkušenost autorova z dlouholetého přednášení o státním účetnictví na pražské právnické fakultě.

Siblík.

Dr. Vilém Funk: **Naše berní právo**, díl II. Nákladem Sborníku věd právních a státních. Praha 1936, str. 264—660.

Druhý díl »Našeho berního práva« (dí I., srov. roč. LXXIII., str. 551), navazující organicky na první díl téhož díla, přináší zvláštní část berního práva, při čemž přihlíží i se všeobecného hlediska k legislativním změnám nastavším v mezidobí mezi vyjitím I. a II. dílu. Je do jisté míry litovati, že dílo vychází krátce před ohlašovanou novelou k zákonu o př. daních — ač nutno na druhé straně uznati, že by se vyčkáváním ohlašované novely bylo vydání díla již očekávaného značně pozdrželo. Nutno proto doufati, že dílo se vzhledem k svému významu dočká brzo druhého vydání, v němž bude míti autor příležitost přihlédnouti k očekávané novele zákona o přímých daních, jimž je zcela přirozeně v díle, obírajícím se systematicky jednotlivými berněmi čsl. berního systému, věnována na prvním místě značná pozornost. I v druhém díle nutno zdůrazniti, že autor volil opětně šťastně co do rozsahu díla střední cestu vyhýbaje se povětšinou přílišnému zabíhání do detailu a na druhé straně tomu, aby podával snad jen pouhý přehled příslušných norem bez kritického propracování, takže práci možno označiti, pokud jde o veškeré druhy probírané materie za vyčerpávající informativní pramen.

Kapitola o přímých daních přidržuje se systematiky zákona 76/1927. Při tom nutno zdůrazniti, že autor kvalifikuje stěžejní pojmy nejen s hlediska theorie, nýbrž i praxe, k níž bere při výkladu sporných ustanovení vůbec značný zřetel, přihlížeje jmenovitě obsáhle i k judikatuře n. s. soudu, což jen zvětšuje praktickou cenu díla. Rovněž nutno oceniti, že se autor neomezuje na pouhou registraci prováděcích předpisů, nýbrž že i v případech důležitých obsah jich kriticky váží (viz na př. pozn. 24b a 42 u daně důchodové).

Instrukční cenu díla zvyšují značné i retrospektivní studie, podávané autorem tam, kde je to k lepšímu porozumění přítomnému stavu nutné. V tom směru nutno vyzvednouti především pojednání o vývoji daně výdělkové, které pokládám za neobyčejně zdařilé a kriticky vysoce hodnotné proto, že tu autor proniká k jádru problému daně a dovede byť i ve stručné formě osvětliti charakter